Ügyszám: 1016/K/2007-3.

Tisztelt ([…]) !

Hozzám intézett beadványában megfogalmazott, az adatvédelem és közérdekű adatok nyilvánossága tárgyát érintő konzultációs kérdéseire válaszomat az alábbiakban ismertetem Önnel:

A törvénykezés során számos személyes adat jut az eljáró bíróság tudomására, melyeket a hatályos törvényi rendelkezések alapján kezelnek. A Pp. a magántitokhoz és személyes adatok védelméhez való jogot a szükségesség és arányosság követelményének megfelelően korlátozza, amikor a bíróságot felhatalmazza személyes adatok kezelésére, és akkor is, amikor a tárgyalás és az ítélethirdetés nyilvánosságát rögzíti [Pp. 5. §]. A tárgyalás nyilvánosságának alkotmányos követelménye adatvédelmi szempontból azt jelenti, hogy a tárgyaláson megjelentek és résztvevők természetes személyre vonatkozó személyes adatokat ismernek meg.

Az eljárás nyilvánossága a polgári peres eljárásban azonban mindenekelőtt az igazságszolgáltatás működését hivatott biztosítani a társadalom részéről, és nem következik belőle az érintett személy magánélethez és személyes adatok védelméhez fűződő jogának a teljes kiüresedése.

A tárgyalás nyilvánossága ellenére az eljárás során keletkezett iratok, és az iratban szereplő adatok nem nyilvánosak, mert az eljárás iratai a Pp. 119. §-a alapján csak az iratbetekintésre és a másolatkészítésre jogosult személyi kör számára ismerhetők meg. Ezek a szabályok a magántitok és a személyes adatok védelméhez fűződő jogra tekintettel korlátozzák az iratokba történő betekintést és a másolatkészítést.

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) kimondja, hogy a bíróság tárgyalása nyilvános. A nyilvánosság korlátozását a Be. csak annyiban engedi meg, amennyiben a nyilvánossággal szemben felmerülő érdek fontosabb és az arányos korlátozás méltányolható. Az eljárás bírói szakában az informálódás bárki számára nyitva álló lehetőség, feltéve, hogy a tárgyaláson megjelenik. A tárgyalás nyilvánosságának Be-ben rögzített elve azonban nem jelenti azt, hogy a bíróság határozata és a per iratanyaga teljes egészében, bárki számára hozzáférhető, és nem eredményez feltétlen iratbetekintési jogosultságot sem.

A tárgyalás nyilvánosságának elve nem keletkeztet jogot a tárgyaláson elhangzottak szabadon történő rögzítésére, majd a felvételek szabad felhasználására. A tárgyaláson hang– vagy képfelvétel készítése a polgári jog szabályai [Ptk. 80. §] és az adatvédelemre vonatkozó jogi előírások alapján [Avtv. 3. § (1) bekezdés] az eljárással érintett természetes személyek előzetes hozzájárulásával történhet. A polgári jog a személyiségi jogok között védi a képmáshoz vagy hangfelvételhez való jogot, ezért az azzal való bárminemű visszaélés a személyiségi jogok sérelmét jelenti. Az Avtv. 2. § 9. pontja alapján a hang vagy képfelvétel személyes adat, ezért annak rögzítése és felhasználása adatkezelés.

Az ismertetett jogszabályi előírások mellett lényeges továbbá a Pp. 134. § (1) bekezdésének azon előírása, mely szerint a tárgyalás rendjének fenntartásáról a tanács elnöke gondoskodik. A tanács elnöke jogosult a felvétel készítését megtiltani, amennyiben ez megítélése szerint a tárgyalás rendjét veszélyezteti.

Beadványában kitért arra az esetre is, mikor közfeladatot ellátó személy ellen hivatali működése körében elkövetett bűncselekmény miatt indul eljárás és erről a tényről szeretne a polgár értesülni.

Az Avtv. 2. § 4. pontja szerint közérdekű adat az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő, valamint a tevékenységére vonatkozó, a személyes adat fogalma alá nem

eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől.

A közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való alkotmányos jog a közfeladatot ellátó szerv kezelésében lévő közérdekű és közérdekből nyilvános adatok körére vonatkozik.

A bíróságok az igazságszolgáltatással közfeladatot látnak el, ezért tevékenységük ellátása során kezelnek közérdekű adatokat, azonban nem minden kezelésükben lévő adat közérdekű.

A magánszemélyekre vonatkozó adat nem minősül közérdekű adatnak, ezért sem a polgári peres eljárás, sem a büntetőeljárás nem tekinthető olyannak, melynek során kizárólag közérdekű adatokat kezelne a bíróság.

A hatályos jogszabályi rendelkezések alapján sem a nyomozó hatóság, sem a bíróság nem köteles az eljárásban nem érdekelt felet tájékoztatni az ügy részleteiről. A nyilvánosság sajtón keresztül való tájékoztatásának részletszabályait a Be., a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény, illetve a bűnügyi és az igazságügyi tájékoztatásról szóló 10/1986. (IX.1.) IM-BM rendelet tartalmazzák. A tárgyalás nyilvánosságának elve nem jelenti azt, hogy a bíróság határozata és a per iratanyaga teljes egészében, bárki számára hozzáférhető, és nem eredményez feltétlen iratbetekintési jogosultságot sem.

Adatvédelemmel és információszabadsággal kapcsolatos beadványával forduljon hozzám a jövőben is bizalommal.

Budapest, 2007. június 28.

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila